

US25031509

Potvrzení o doručení dokumentu

Organizace: Ústavní soud

Základní údaje

Číslo podání: US CKDP 0007441/25

Věc: 22 C 133/2025, Předkládací zpráva

Doručeno: 19. 5. 2025 13:04:19

ID zprávy: DZ-226976

Email/DS: yj4abqb

ÚSTAVNÍ SOUD ČR	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo	5
dne: 19 -05- 2025	
1+1 krát Přílohy:	
Vyřizuje:	

Odesílatel Okresní soud v Děčíně

K Rukám:

Do vlastních rukou: Ano

Spisová značka:

SP. Zn. Odesílatele: 22 C 133/2025

Seznam validací

Výsledek	Soubor	Subjekt certifikátu	Vystavitel
Příloha je validní	22C133-2025-předkládacízprávaÚS-.PDF		
Podpis je platný	22C133-2025-předkládacízprávaÚS-.PDF	T=zapisovatelka, SERIALNUMBER=P995727, G=Hana, SN=Menclová, CN=Hana Menclová, OU=301, O=Okresní soud v Děčíně, OID.2.5.4.97=NTRCZ-00024830, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ
Podpis je platný	PrijataDZ.zfo	SERIALNUMBER=S906210, CN=Informační systém datových schránek – produkční prostředí, OU=Digitální a informační agentura, O=Digitální a informační agentura, OID.2.5.4.97=NTRCZ-17651921, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ

ÚSTAVNÍ SOUD ČR	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo	5
dne:	19 -05- 2025
_____ krát Přílohy: _____	
Vyřizuje:	

sp. zn.: 22 C 133/2025-14

Ústavnímu soudu České republiky
Joštova ul. 8
660 83 Brno 2

PŘEDLOŽENÍ VĚCI

podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky a § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb.,
o Ústavním soudu,

neboť soud dospěl k závěru, že zákon, jehož má být v projednávané věci použito, konkrétně **část § 4 zákona č. 236/1995 Sb.**, o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění zákona č. 57/2025 Sb., účinného od 7. 3. 2025 **označená slovy:**

„pro soudce 121 685 Kč“

je v rozporu s ústavním pořádkem a navrhuje proto jeho **zrušení**.

I.

Skutkové okolnosti

Žalobce uvádí ve své žalobě následující skutkové okolnosti (převzato z žaloby):

Žalobce je soudcem Okresního soudu v Děčíně. Žalobci byl z tohoto titulu vyplacen za měsíc leden 2025 plat v relaci s 3násobkem průměrné mzdy za rok 2023 a činil 174 700 Kč a paušální náhrada výdajů 7 200 Kč.

V důsledku změny zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, provedené zákonem č. 57/2025 Sb., došlo retroaktivně od 1. 1. 2025 ke snížení platu soudců z 3násobku průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na 2,822násobek a ke snížení náhrady výdajů. K uvedené modifikaci došlo vymezením konkrétní výše platové základny pro soudce pro rok 2025 na částku 121 685 Kč (§ 4 zákona). Tím došlo ke „zmrazení“ platu soudců na úroveň roku 2024. Žalobci byl podle tohoto zákona za únor 2025 vyplacen plat ve výši 164 300 Kč a víceúčelová paušální náhradu výdajů ve výši 6 700 Kč.

Nebýt uvedeného zásahu, činil by plat žalobce za únor 2025 174 700 Kč a paušální náhrada výdajů 7 200 Kč. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok 2023 činila podle údaje zveřejněného Českým statistickým úřadem částku 43 120 Kč. Plat žalobce za únor roku 2025 by se určil jako součin platové základny (129 360 Kč) a platového koeficientu (1,35).

Rozdíl mezi vyplaceným platem žalobce za únor 2025 a platem odpovídajícím 3násobku průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za kalendářní rok 2023 činí 10 900 Kč (snížení o 6 %). Částka 10 400 Kč je rozdílem platů, částka 500 Kč rozdílem paušálních náhrad výdajů.

důkaz:

platový výměr účinný od 1.1.2025 a od 1.2.2025

www.csm.gov.cz

II.

Neústavnost platové restrikce

Z judikatury Ústavního soudu lze dovodit základní pravidla, jež musí být dodržena z hlediska ústavnosti zásahu do platu soudců:

- zásah do platu musí být výjimečným opatřením reflektujícím ekonomickou realitu státu (deficit státního rozpočtu, míru zadlužení). Výjimečnost se přitom posuzuje nejen ekonomickou situací státu, ale i předchozími platovými restrikcemi vůči soudcům, stejně tak i celkovým stavem materiálního zabezpečení soudců (daňovými hledisky, zabezpečením v nemoci). I za splnění těchto předpokladů musí být zohledněna odlišnost funkce soudců a představitelů moci zákonodárné a výkoné, zvláště pak státní správy.

- Platová restrikce se musí týkat všech skupin veřejných zaměstnanců, nikoli selektivně soudců.

- Zákonodárce je povinen konkrétní přijímanou platovou restrikci projednat s reprezentanty moci soudní, za dostačující Ústavní soud pokládá, je-li návrh zákona ve výše uvedeném smyslu projednán s předsedy Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a se zájmovými organizacemi soudců.

- Zákonodárce je povinen řádně odůvodnit zásah do platů soudců, včetně komplexního ekonomického rozboru, z něhož budou patrné možnosti státního rozpočtu v návaznosti na hospodářskou situaci státu, a musí být poskytnuty řádné údaje o situaci v odměňování zejména vyšších státních úředníků a dalších osob s nejvyššími odměnami za práci poskytovanými ze státního rozpočtu. Jak Ústavní soud vyložil, není zcela nezbytné, aby stanovisko reprezentantů soudní moci bylo součástí důvodové zprávy. Nutné však je, aby se poslanci měli možnost seznámit se s tímto stanoviskem a s tím, jak bylo vypořádáno.

Platová restrikce zavedená zákonem č. 57/2025. Sb. je odůvodněna „dosažením zamýšlených úspor na výdajové straně státního rozpočtu“. Důvodová zpráva k zákonu uvádí, že k dosažení úspor se stanovuje pro výpočet platových základů všech subjektů spadajících do osobní působnosti zákona č. 236/1995 Sb. zpomalení růstu platových základů alespoň v kalendářním roce 2025. Míra nárůstu výše platových základů od 1. ledna 2025 odpovídá nárůstu průměrné mzdy v národním hospodářství mezi roky 2022 a 2023 a činí 6,95 %. Podle důvodové zprávy panuje i v roce 2025 neuspokojivá rozpočtová situace, ve které všechny ostatní skupiny obyvatelstva státu čelí dopadům úsporných opatření plynoucích ze zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. V roce 2024 nadto došlo k mimořádným dodatečným dopadům na státní rozpočet i ostatní veřejné rozpočty v důsledku rozsáhlých povodní, s nimiž se musel stát i zemní samospráva vypořádat.

Žalobce se domnívá, že okolnosti, způsob a zdůvodnění aktuálního zásahu do platu soudců nesplňují kritéria vymezená judikaturou Ústavního soudu a představují jejich přímé popření.

Ústavní soud naposledy v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 5/2024 konstatoval, že plat soudců má být zásadně stabilní neměnnou veličinou a činit 3násobek průměrné mzdy. Ústavní soud vyložil, že pokud by došlo k „byť i jen částečnému odnětí již dosažené úrovně materiálního zabezpečení, stěží by mohl Ústavní soud z hlediska principů demokratického právního státu aprobovat. Zvláště to platí, pokud by se ukázalo, že takováto zásadně nepřipustná restrikce zasahuje toliko nebo především příjmové

poměry soudců, a nikoliv současně příjmy jiných „služebníků státu“ (nález sp. zn. Pl. ÚS 16/11 a nález sp. zn. Pl. ÚS 33/11).

Již s ohledem na uvedené závěry lze považovat snížení a zmrazení platu soudců pro rok 2025 za protiústavní, neboť platová restrikce dopadá výlučně do platových poměrů soudců. Důvodová zpráva argumentuje jednotným dopadem růstu platů všech představitelů státní moci od 1.1.2025 o 6,95 %. Uvedené tvrzení však neodpovídá realitě. V důsledku zákona č. 57/2025 Sb. totiž došlo k faktickému snížení již dosahovaného platu, který byl soudcům vyplacen za leden 2025, a který vycházel z aktuální judikatury Ústavního soudu při absenci relevantní zákonné úpravy. Ve vztahu k soudcům se jedná o snížení platu o 6 %. Vzaženo k platu dosahovanému soudci za období roku 2024 zůstává plat stanovený na základě zákona č. 57/2025 Sb. na stejné úrovni. Důsledkem novelizace zákona o platu je tedy zvýšení platu představitelů o cca 6,9 % za současného snížení a dalšího „zmrazení“ platů soudců. Pojem „zmrazení“ ovšem berme jako zavedený eufemismus pro vyjádření reálného snížení, resp. snížení oproti platu vypočtenému podle standardních ústavně konformních pravidel.

Nehledě na výše uvedené, od 1.1.2025 dochází k paušálnímu zvýšení platového tarifu o 1 400 korun, rovněž ke zvýšení platových tarifů učitelů o 7 procent, k růstu o 1 500 korun dochází pro příslušníky bezpečnostních sborů, hasičů a policistů. Soudci tak zůstávají jedinou kategorií představitelů státní moci, u nichž dojde ke zmrazení stávajícího platu (resp. ke snížení). Absurditu výlučného zmrazení platu soudců dokresluje samotná argumentace uvedená v důvodové zprávě, podle níž lze pro rok 2025 očekávat zvýšení HDP o 2,7 %, rovněž zvýšení objemu mezd a platů o 6,4 % a zvýšení průměrné mzdy o 7,2 %. Důvodová zpráva paradoxně uvedeným zvýšením dokládá nezbytnost zmrazení platu soudců. Jak vyplývá z údajů Českého statistického úřadu, ve 4. čtvrtletí roku 2024 vzrostla průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství proti 3. čtvrtletí z 45 464 Kč na 49 229 Kč (www.csu.cz). Snížení platové základny je tak ve faktickém rozporu s trendem růstu mezd zaměstnanců v národním hospodářství a selektivně působí restriktivně výlučně vůči soudcům v rozporu se zásadou proporcionality platové restrikce. Přes zákonné nastavení přímé úměry platu soudců a průměrné mzdy v národním hospodářství se soudci v důsledku přijímaných platových restrikcí dlouhodobě nepodílejí rovnoměrně na růstu mezd, ovšem poklesem mezd jsou dotčeni vždy. Zákonodárce snížil materiální zabezpečení soudců a odhlédl od skutečnosti, že platy soudců jsou stanoveny fixní částkou a na rozdíl od státních úředníků je nelze navyšovat příznávaním žádných odměn, přičemž možnost dosahování jiných příjmů je pro soudce značně omezena.

Kromě toho neobstojí ani argumentace vlády ohledně naléhavé potřeby řešení deficitu státního rozpočtu způsobeného nápravou povodňových škod způsobených v roce 2024. Jak Ústavní soud opakovaně judikuje, zákonodárce je povinen platovou restrikci soudců podložit reálnou argumentací. Aby mohla být přezkoumána proporcionalita platové restrikce, je třeba, aby byla řádně odůvodněna, a to „včetně komplexního ekonomického rozboru, z něhož budou patrné možnosti státního rozpočtu v návaznosti na hospodářskou situaci státu“ (nález sp. zn. Pl. ÚS 28/13, bod 53). Ekonomická analýza musí umožnit rovněž srovnání s platovými poměry představitelů moci zákonodárné a výkonné. Proto Ústavní soud v minulosti zdůraznil, že v rámci ekonomické analýzy „musí být poskytnuty řádné údaje o situaci v odměňování zejména vyšších státních úředníků a dalších osob s nejvyššími odměnami za práci poskytovanými ze státního rozpočtu.“ O žádnou takovou analýzu a srovnání se zákonodárce ani nepokusil. Platová restrikce týkající se soudců je odůvodněna rozpočtovými deficity státu, tedy argumentem, který se cyklicky opakuje ve všech normách zakotvujících platové „mrazení“ či snížení. Důvodová zpráva zcela pomíjí, že systémová platová solidarita soudců se všemi zaměstnanci v národním hospodářství je dána vazbou platu soudců na průměrnou hrubou měsíční nominální mzdu na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství. V uvedeném „platovém automatu“ je zakotvena zásada

neodtržení platu soudců od platů ostatních zaměstnanců, přičemž uvedené nastavení zakládá neměnnost, stabilitu a trvalost systému výpočtu platu soudců. Opakované, soustavné zásahy moci zákonodárné do platů soudců lakonicky odůvodňované „špatným stavem veřejných financí“ zakládají nikoli akceptování nezávislého postavení soudců podloženého stabilním materiálním zabezpečením, nýbrž spíše presumpci dalších a dalších omezení, zásahů a restrikcí. Cyklické otevírání problematiky materiálního zabezpečení soudců v důsledku diskredituje samu moc soudní a činí ji závislou na opakovaných jednáních s představiteli ostatních státních mocí a na soustavném uplatňování nároků soudní cestou.

Protiústavnost platové restrikce spočívá dále v absenci řádného projednání platové restrikce s představiteli soudní moci. Těmi Ústavní soud rozumí předsedy Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a zájmové organizace soudců. Z vyjádření předsedů soudů a prezidenta soudcovské unie vyplývá, že předmětná otázka s nimi nebyla reálně projednávána, nýbrž pouze jim byla dána na vědomí. Se Spolkem řadových soudců zastupujícím zájmy soudců nefunkcionářů záměr zákona nebyl projednáván vůbec.

Snížení platů soudců je dále v rozporu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie. V rozsudku ve věci C-146/23 ze dne 25. 2. 2025 Velký senát SDEU uvedl, že snížení platů soudců v rámci rozpočtových opatření je možným opatřením, které musí být odůvodněno cílem obecného zájmu, jakým je např. potřeba odstranit nadměrný schodek veřejných financí. Rozpočtové důvody odůvodňující přijetí opatření odchylovícího se od pravidel obecného práva v oblasti odměňování soudců musí být jasně vysvětleny. Kromě toho se tato opatření s výhradou řádně odůvodněných výjimečných okolností nesmějí konkrétně zaměřovat pouze na členy vnitrostátních soudů a musí tvořit součást obecnějšího rámce, jehož cílem je zajistit, aby se na sledovaném rozpočtovém úsilí podílela širší skupina příslušníků státní správy. Pokud tak členský stát přijme rozpočtová omezující opatření týkající se jeho úředníků a veřejných činitelů, může se rozhodnout uplatnit tato opatření rovněž na vnitrostátní soudce. Rozhodnutí o snížení či zmrazení platů soudců přitom musí být založeno na pravidlech, která jsou objektivní, předvídatelná, stabilní a transparentní. Opatření zasahující do platu soudců musí být výjimečné a dočasné. Zákonodárce je vázán zásadou proporcionality, která představuje obecnou zásadu unijního práva, tedy omezit se na to, co je nezbytně nutné k dosažení cíle; jinými slovy, dopad uvedeného opatření na odměny soudců nesmí být nepřiměřený sledovanému cíli. Opatření zasahující do platů soudců musí zůstat výjimečné a dočasné v tom smyslu, že je lze použít pouze po dobu nezbytnou k dosažení sledovaného legitimního cíle. V dané věci je evidentní, že ani jedno z kritérií nebylo aktuálním zásahem do platů soudců splněno.

Mimořádně významnou skutečností je hledisko, které Velký senát při hodnocení zásahu do platů soudců považuje za významně relevantní, totiž zda k zásahu do platu došlo výjimečně pro konkrétní období, anebo se jedná o setrvalý či opakující se stav. V posuzované věci je porušení tohoto kritéria do očí bijící. K zásahům do platů soudců došlo již 16x, novela zákona o platu soudců byla přijata jen několik měsíců poté, co Ústavní soud vyslovil nepřípustnost zásahu, který byl fakticky identický se zásahem aktuálním. Časová blízkost přijetí aktuálního zásahu do soudcovských platů a posledního platového nálezu Ústavního soudu zavdává pochybnost o respektu zákonodárce k Ústavnímu soudu a obecné závaznosti jeho nálezů a jeví se spíše jako tendence k ignorování pravomoci Ústavního soudu v systému dělby moci.

III.

Zpětné doplacení platu

Žalobce je toho názoru, že skutkové okolnosti týkající se snížení platu soudců od 1. 1. 2025 (fakticky od 1. 2. 2025) zakládají důvodnost zpětného doplacení platu, tedy přiznání zpětného účinku derogačního nálezu Ústavního soudu, stejně jako ve věci sp. zn. Pl. ÚS 5/2024. Pokud totiž Ústavní soud ve svých nálezech konstatuje, že zákon nebo jiný právní předpis je v rozporu s ústavním pořádkem, pak tento rozpor byl dán i po dosavadní dobu jeho účinnosti. Zejména v případech, kdy je derogačním důvodem zjištění, že aplikace zrušeného právního předpisu působí porušení základních práv jednotlivců, je přirozeným důsledkem, že se dotčeným jednotlivcům poskytne ochrana jejich základních práv a svobod právě tím, že se předmětný právní předpis v rozsahu, na který dopadá derogační důvod vyslovený v nálezu Ústavního soudu, zpětně neaplikuje.

Odpovědnost spojenou s důsledky zrušení zákona nese stát, tedy subjekt, který protiústavnost zákona způsobil. Opačný přístup by opět opakovaně vedl moc zákonodárnou a výkonnou k úvahám o platových restrikcích soudců, které by se i přes zásahy Ústavního soudu alespoň načas vyplátily.

IV.

Na základě výše uvedeného se žalobce domnívá, že je dostatečně odůvodněn nárok na doplatek rozdílu mezi poskytnutým platem a platem ústavně konformním.

Žalobce připomíná, že žalovaná opět opakovaně hrubě popírá nárok soudní moci na stabilitu majetkových poměrů, do platového zabezpečení soudců zasahuje setrvale. Ke snížení platové základy soudců došlo prozatím čtyřikrát: Zákonem č. 418/2009 Sb. na 96 % platu soudců, zákonem č. 425/2010 Sb. na 2,5násobek a zákonem č. 11/2013 Sb. na 2,75násobek a zákonem č. 349/2023 Sb. účinným od 1.1.2024 na 2,822násobek průměrné mzdy. Ke „zmrazení“ platů soudců došlo sedmkrát: pro roky 2003, 2004, 2008, 2009, 2010, 2021 a 2022.

Veškerá dosavadní snížení vzal v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 5/2024 v úvahu Ústavní soud a konstatoval, že „z neústavního jednání nelze těžit.“ Dovedil následně, že účinky citovaného nálezu se vůči soudcům vztahují na dobu předcházející vyhlášení nálezu, totiž k 1.1.2024. Konstatoval, že „...v případě soudcovských platů Ústavní soud nemůže vycházet z obecného pravidla, že zrušení neústavního zákona má účinky směřující výlučně do budoucna (ex nunc). Takový přístup by totiž nemístně podporoval přijímání dalších neústavních restrikcí. Neústavní restrikce by totiž byla vždy uplatnitelná až do okamžiku svého zrušení Ústavním soudem. Pro moc výkonnou a zákonodárnou by v takovém případě mohlo být výhodné zavádět i vědomě neústavní platové restrikce, neboť by měly jistotu, že vždy alespoň na určitou dobu neústavní restrikci fakticky prosadí. Takový postup, který podporuje neústavní jednání, Ústavní soud aprobovat nemůže.“

Žalobce s ohledem na výše uvedené navrhuje zrušení slova „§ 4“ zákona č. 236/1995 Sb., ve znění zákona č. 57/2025 Sb.

Danou věc rozhodující soud poté, kdy shledal návrh žalobce na zrušení části tohoto zákona v části důvodným, předkládá věc Ústavnímu soudu České republiky v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky a § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, neboť **dospěl k závěru, že zákon, jehož má být v projednávané věci použito, konkrétně část § 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve**

znění zákona č. 57/2025 Sb., účinného od 7. 3. 2025 označená slovy: „pro soudce 121 685 KČ“ je v rozporu s ústavním pořádkem a navrhuje proto její zrušení.

Děčín 19. května 2025

Mgr. Andrea Pěničková
samosoudkyně